

TÜSİAD
AVRUPA İŞ DÜNYASI
KONFEDERASYONU
BUSINESSEUROPE
ÜYESİDİR

Sayın Prof. Dr. Lütü AKÇA
Müsteşar
T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı
Ankara

İstanbul, 10 Haziran 2011

Ref: ZAY/ft:11/1116

İstanbul
Meşrutiyet Caddesi,
No: 46 Tepebaşı 34420
İstanbul – Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara
İran Caddesi, No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara – Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel
13, Avenue des Gaulois, 1040
Brussels – Belgium
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 3993
E bxloffice@tusiad.org

Washington D.C.
1250 24th Street,
N.W. Suite Nr. 300,
Washington D.C. 20037 USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.us

Berlin
Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 288 786 300
F +49(30) 288 786 399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris
33, Rue de Galilée 75116
Paris – France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Pekin
Beijing Lufthansa Centre,
Office C-319, Beijing 100016
P. R. China
T +86 (10) 6462 2066
F +86 (10) 6462 2067
E tusiad.china@euccc.com.cn

www.tusiad.org

Sayın Müsteşarım,

12 Nisan 2011 tarih ve 31871 sayılı yazınız ekinde iletilmiş bulunan “Küresel Eğilimler Bağlamında Emisyon Azaltım Politikalarının Belirlenmesi” Projesi kapsamında hazırlanan rapor özeti ilgili uzmanlarımız tarafından incelenmiştir. TÜSİAD olarak, ülkemizin küresel iklim rejimi müzakerelerinde izleyeceği politikaların, analitik çerçevesi güçlü veriler üzerine oturtulmasına dönük çalışmalar öteden beri TÜSİAD’ın güçlü şekilde savunduğu bir yaklaşım olmuştur. Söz konusu raporu bu çerçevede değerli bir çalışma olarak görüyoruz. Bununla birlikte bazı hususları dikkatinize arz etmek istiyoruz.

İlgi yazınızda belirtildiği üzere söz konusu çalışma, Bakanlığınız ile EDAM ve Boğaziçi Üniversitesi arasında verilerin gizliliği esasına göre yürütülmüş olduğundan TÜSİAD olarak projeksiyonlara esas senaryoları oluşturan veri ve varsayımlar hakkında bilgi sahibi olunamamıştır. Bu da konu ile ilgili daha önceden bir analiz yapmamızı ve geri bildirim sağlamamızı engellemiştir.

Diğer taraftan, bugüne kadar deklare edilenin aksine gerek Bakanlığınız, gerekse Dışişleri Bakanlığı’nca ülke pozisyonuna ilişkin ifadelerde, söz konusu projeksiyon çalışmasındaki varsayımlara da yansıyan bir değişim gözlenmektedir. Daha önce Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin uluslararası müzakerelerde hiçbir emisyon azaltım veya sınırlama taahhüdü almayacağı defaatle teyit edilmişken, son dönemde indirim veya sınırlama taahhüdü almaya yaklaşan bir anlayış gözlemlenmektedir. TÜSİAD olarak Türkiye’nin kendi özel şartları ve ulusal imkanları dahilinde elinden gelenin azamisini yapmasını ve düşük karbonlu büyümeyi kalkınmasının tüm boyutlarına entegre etmesini desteklemekteyiz. Bu itibarla uzun vadeli perspektifte önlem alınmayan senaryolara göre makul bir “artıştan azaltım” hedefi benimsenebileceğini, ancak bağlayıcı sayısal taahhüt belirlenirken de son derece dikkatli davranılarak ülke ekonomimizin rekabet gücüne tesir edebilecek bu denli hassas bir konuda özel sektörün karar aşamalarında yer almasını savunmaktayız.

TÜSİAD
AVRUPA İŞ DÜNYASI
KONFEDERASYONU
BUSINESSEUROPE
ÜYESİDİR

Söz konusu projeksiyon çalışması temelinde Başbakanlık Yüksek Planlama Kurulunun 03 Mayıs 2010 tarih ve 2010/8 sayılı kararı ile kabul edilerek yürürlüğe giren Ulusal İklim Değişikliği Strateji Belgesi'ne dayanmakla birlikte, bize göre en hassas nokta, söz konusu stratejinin uygulanmasının “ulusal” ve “uluslararası kaynaklar kullanılan ilave önlemler gözetilen senaryo” dahilinde iki ayrı gerçekleşme projeksiyonuyla ele alınmış olmasıdır. Ulusal İklim Değişikliği Strateji Belgesi, Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından 2010 yılında, “küresel çabalara kendi özel şartları ve imkanları çerçevesinde katkıda bulunmak maksadıyla” hazırlanmış olup ulusal kaynaklarla yapabileceklerimizi deklare eden zımni bir taahhüt niteliğindedir.

Hal böyle iken, bu stratejide öngörülen hedeflerin tam olarak gerçekleştirilmesinin uluslararası finansman desteği şartına bağlanması, uluslararası müzakerelerde kolaylıkla devre dışı bırakılabilecek bir sav olduğu gibi konuya müdahil kamu kurum ve kuruluşlarının yurt içi ve yurt dışı platformlarda müteaddit defalar duyurdukları politika hedefleriyle de bariz çelişki oluşturmaktadır. En önemlisi, Kyoto Protokolü kapsamındaki mevcut finansman mekanizmaları, “katkısallık (additionality)” ilkesini içermektedir. Dolayısıyla Türkiye bir Ek-1 ülkesi olmasına rağmen özel şartlarını kabul ettirme başarısını göstererek CDM gibi mekanizmalardan faydalanma imkanına kavuşsa dahi, bu mekanizmaların içerisindeki katkısallık ilkesi dolayısıyla uluslararası camia tarafından kendisinden istenecek şey, ulusal stratejisinde deklare ettiği hedeflerin üzerine çıkması olacaktır. Bir başka ifadeyle söz konusu varsayımsal durumda CDM mekanizmasından ancak, İklim Değişikliği Ulusal Strateji Belgesi'nde yer verildiği üzere 2023 yılı itibarıyla toplam elektrik üretiminde yenilenebilir enerji payının % 30'un, rüzgar santrali kurulu gücünün 20.000 MW'ın, jeotermal santral kurulu gücünün 600 MW'ın üzerine çıkması için destek verilebilecek ve bu hedeflere ulaşıncaya kadar ulusal kaynaklar ile uluslararası iklim rejimi harici kaynakların kullanılması beklenecektir. Kaldı ki, söz konusu senaryoda dahi talep edilen uluslararası yardıma rağmen emisyonların 2050'ye doğru parabolik olarak tekrar yükselişe geçmesi, Türkiye'ye sağlanacak desteğin mantığının sorgulanmasına ve tamamen ters bir etkiyle Türkiye'den uzun vadede daha fazla emisyon sınırlandırması talep edilmesine yol açabilecektir.

2012 sonrası rejimi şekillendirecek uluslararası müzakerelerin en kritik safhasını yaşayacağımız 2011 yılı ikinci yarısına, bize göre çok da güçlü olmayan yukarıdaki müzakere anlayışıyla girilmesi, zaten çok kuvvetli olmayan ülke pozisyonumuzun daha da yara almasına ve güvenilirlik sorunu yaşanmasına neden olabilecektir.

Buna ilaveten bahse konu raporda ele alınan senaryolar içerisinde “ulusal kaynaklar kullanılan ilave önlemler gözetilen senaryo”da sanayide enerji verimliliği yatırımlarının yapılmadığı varsayılmakta, “uluslararası kaynaklar kullanılan ilave önlemler gözetilen senaryo”da ise sanayi sektörleri için sırasıyla demir-çelikte % 20, çimentoda % 27, camda

İstanbul
Meşrutiyet Caddesi,
No: 46 Tepebaşı 34420
İstanbul – Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara
İran Caddesi, No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara – Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel
13, Avenue des Gaulois, 1040
Brussels – Belgium
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 3993
E bxloffice@tusiad.org

Washington D.C.
1250 24th Street,
N.W. Suite Nr. 300,
Washington D.C. 20037 USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.us

Berlin
Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 288 786 300
F +49(30) 288 786 399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris
33, Rue de Galilée 75116
Paris – France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Pekin
Beijing Lufthansa Centre,
Office C-319, Beijing 100016
P. R. China
T +86 (10) 6462 2066
F +86 (10) 6462 2067
E tusiad.china@euccc.com.cn

% 22, kağıtta % 21, kimyada % 41, diğer sektörlerde de ortalama % 35’lik enerji verimliliği sağlanacağı öngörüsü yer almaktadır.

TÜSİAD olarak bu rakamların bir senaryo ifadesi olduğunun bilincindeyiz ve Bakanlığınızın da emisyon azaltımı konusunda gelebilecek taleplere karşı sanayimizin rekabet gücünü korumayı amaçlayan ihtiyatlı bir yaklaşım içerisinde olduğunu memnuniyetle görmekteyiz. Bununla beraber, sektörlerimizin temsilcileriyle yaptığımız değerlendirmelerde yukarıda ifade edilen rakamların gerçekçilikten uzak olduğu sonucuna varılmıştır.

Kaldı ki halihazırda Yüksek Planlama Kurulu onayına sunulmuş bulunan Enerji Verimliliği Strateji Belgesi’nde yer verilen rakamlar, demir-çelik sektöründe elektrikte %21, ısıda %19; çimento sektöründe, %7; tekstil sektöründe elektrikte %57, ısıda %30; kağıt sektöründe elektrik tüketiminde %22, yakıt tüketiminde ise %21; şeker sektöründe ısıda %46, elektrikte %26; cam sektöründe elektrik enerjisinde %10, ısı enerjisinde %34; seramik sektöründe genel olarak %15–20; kimya sektöründe genel olarak %15–30; gıda sektöründe genel olarak %25 mertebelerinde enerji tasarrufu potansiyelinin olduğuna işaret etmekte ve Bakanlığınızca hazırlanan raporda esas kabul edilen verilerden farklılık göstermektedir. Bu yaklaşımın, 2. Ulusal Bildirim’ de yer verilecek verilerin daha sonra ülke hedefleri konusunda yersiz siyasi baskılara dönüşmemesi açısından da daha güvenli olduğunu düşünüyoruz. Bu konuda, EİEİ tarafından özel sektör katılımı ile bir dizi çalışma yürütülmesinin planlandığı da öğrenilmiştir. Bu memnuniyet verici gelişmenin sonuçlarının daha doğru enerji verimliliği potansiyeli belirlenmesini sağlayacağından hareketle Bakanlığınızca bundan sonraki senaryo çalışmalarında ve politika hedeflerinin belirlenmesinde esas teşkil etmesi gerektiğine inanıyoruz.

Çalışmadaki diğer bir hassas nokta, elde edilebilen verilerin 2006 yılına ait olmasıdır. Rapor üzerinde üyelerimizle yaptığımız istişarelerden çıkan sonuç, 2006 yılına ait emisyon verilerinin bir çok sektör için yeterli hassasiyete sahip olmadığı ve sanayi kuruluşlarımızın son 3-4 yıllık süreçte uzmanlıklarını artırarak daha hassas emisyon hesaplamaları yapabildikleri yönündedir. Ayrıca genel olarak 2000-2010 döneminde, ancak özellikle de 2005 yılından sonraki dönemde sanayide enerji verimliliği yatırımları oldukça hız kazanmış bulunmaktadır. Her ne kadar 2006 yılı verilerinin kullanılması Bakanlığınızın elinde olmayan bir durum ise de, nihayetinde yapılan çalışmanın güvenilirliğinin sorgulanmasına yol açma ihtimali bulunmaktadır.

Öte taraftan, iklim değişikliği stratejisinin uluslararası destekle uygulandığı senaryoda ülkemizin sera gazı emisyonları 451 milyon ton ile 2011 yılında zirve noktasına ulaşır bir iniş sergilemekte, 2020 sonrası dönemde ise parabolik bir artışa geçmektedir. TÜSİAD olarak, Türkiye’nin sera gazı emisyonlarının 2011 yılı itibarıyla zirve yapmasına dayalı bir taahhüt istendiğine ilişkin bir bilginiz yoktur. Bu tarih ve miktarı da ne kadar uluslararası

TÜSİAD
AVRUPA İŞ DÜNYASI
KONFEDERASYONU
BUSINESSEUROPE
ÜYESİDİR

İstanbul
Meşrutiyet Caddesi,
No: 46 Tepebaşı 34420
İstanbul – Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara
İran Caddesi, No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara – Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel
13, Avenue des Gaulois, 1040
Brussels – Belgium
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 3993
E bxloffice@tusiad.org

Washington D.C.
1250 24th Street,
N.W. Suite Nr. 300,
Washington D.C. 20037 USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.us

Berlin
Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 288 786 300
F +49(30) 288 786 399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris
33, Rue de Gallée 75116
Paris – France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Pekin
Beijing Lufthansa Centre,
Office C-319, Beijing 100016
P. R. China
T +86 (10) 6462 2066
F +86 (10) 6462 2067
E tusiad.china@euccc.com.cn

TÜSİAD
AVRUPA İŞ DÜNYASI
KONFEDERASYONU
BUSINESSEUROPE
ÜYESİDİR

İstanbul
Meşrutiyet Caddesi,
No: 46 Tepebaşı 34420
İstanbul – Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara
İran Caddesi, No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara – Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel
13, Avenue des Gaulois, 1040
Brussels – Belgium
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 3993
E bxloffice@tusiad.org

Washington D.C.
1250 24th Street,
N.W. Suite Nr. 300,
Washington D.C. 20037 USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.us

Berlin
Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 288 786 300
F +49(30) 288 786 399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris
33, Rue de Galilée 75116
Paris – France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Pekin
Beijing Lufthansa Centre,
Office C-319, Beijing 100016
P. R. China
T +86 (10) 6462 2066
F +86 (10) 6462 2067
E tusiad.china@euccc.com.cn

www.tusiad.org

destek alınırsa alınsın Türkiye'nin emisyonlarının zirve yapması için erken bir tarih olarak görmekteyiz. TÜSİAD'ın iklim değişikliği ve sera gazı emisyon politikalarına ilişkin vizyonu, emisyonların 2020'li yıllarda zirve noktasına vararak nüfus artış hızımızdaki yavaşlamaya paralel olarak 2050 perspektifinde inişe geçen bir emisyon patikasının daha anlamlı ve uzun vadede daha savunulabilir olacağı yönündedir.

Sonuç olarak, bahse konu proje çerçevesinde yapılan projeksiyon için harcanan çabayı değerli bulmakla ve desteklemekle birlikte çalışmanın özel sektör temsilcileriyle daha yakın istişare halinde ve daha güncel verilerle tekrarlanması gerektiğini düşünmekteyiz. Süreç içerisinde bilgi alışverişi sağlanması da, hassas bir dönemece girdiğimiz iklim müzakerelerinde ülke pozisyonumuzun kamu ve özel sektörün işbirliğiyle daha güçlü şekilde oluşturulmasına ve savunulmasına zemin hazırlayacaktır. Bu konuda TÜSİAD olarak elimizden gelen desteği sağlamaya hazır olduğumuzu ifade etmek isteriz.

Görüşlerimizin dikkate alınacağı ümidiyle, saygılar sunarım.

(Orijinali imzalıdır)

Zafer Ali YAVAN
TÜSİAD Genel Sekreteri

Cc: Sayın Metin KİLCİ, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı
Sayın Hüsnü TEKİN, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar V.
Sayın Mithat Rende, Büyükelçi, Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Ekonomik
İlişkiler Genel Müdürü